

FIȘĂ DE LUCRU CLASA A X-A

Vra să zică, feciorul dascălului Andrei, care face slujba milităriei la Piatra, tot nu se astâmpără și tulbură mințile fetei. Vinovat e și el; vinovată e și maică-sa, dascălița, căreia are să-i spuie ea cele de cuviință; vinovată mai ales trebuie să fie hăitușca asta de fată care trage cu coada ochiului în toate părțile. Cum s-a întors acasă, i-a bătut din picior, a judecat-o și-a osândit-o cu vorbe amărate și ascuțite:

- Asta-i grija ta acum, fată, să-mi faci asemenea rușine, să rămânem de râsul satului? Acum ai ajuns domnișoară?

- Asta nu-i nici o rușine, mămuică; acum așa se spune.

- Apoi știi eu; acum vă strâmbați una la alta și nu vă mai place catrința și cămașa; și vă unț la inimă lăutarii când cântă câte un valț nemțesc. Îți arăt eu coc, valț și bluză, ardă-te para focului să te ardă ! Nici eu, nici bunică-ta, nici bunică-mea n-am știut de aceste – și-n legea noastră trebuie să trăiești și tu. Altfel îți leg o piatră de gât și te dau în Tarcău. Nu-s eu destul de năcăjtită c-am rămas singură asupra iernii și nu mai știu nimic de tată-tău; acuma am ajuns să-l aud pe popă cetind lucruri rușinoase. Dar evanghelia asta i-a voastră, nu-i a lui.

- Acea-i scrisoarea mea? Întrebă cu viclenie fata.

- Care scrisoare?

- Acea pe care ai pus-o la oglindă.

- Îți arăt eu ție scrisoare. Du-te și vezi de trage până în sară în fușalăi lâna pe care ți-am pregătit-o. Și să te mai prind că dai gunoiul afară în fața soarelui, cum ai făcut azi, că-ți pun la gât două pietre de câte cinci ocă. N-ai mai învățat rânduiala? Nu mai știi ce-i curat, ce-i sfânt și ce-i bun de când îți umblă gărgăuni prin cap și te cheamă domnișoară?

1. Menționează câte un sinonim contextual pentru fiecare dintre următoarele cuvinte / expresii: *tulbură*, *cele de cuviință*; *vă unț la inimă*, *viclenie*;
2. Prezintă rolul semnelor de ortografie și punctuație din enunțul următor: „ – Asta nu-i nici o rușine, mămuică; acum așa se spune.”;
3. Explică structura „*în legea noastră trebuie să trăiești*”, prin găsirea unui echivalent;
4. Indică tema discuției dintre mamă și fiică;
5. Selectează două propoziții / fraze din care să reiasă două trăsături morale ale mamei (Vitoria Lipan). Numește trăsăturile identificate;
6. Transcrie o secvență de aproximativ 10 cuvinte prin care autorul încearcă să creeze impresia de vorbire regională;
7. Explică semnificația interogației mamei: „*N-ai mai învățat rânduiala?*”;
8. Comentează, în 10-15 rânduri, motivul supărării mamei;
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri caracteristicile celor două registre stilistice dominante în textul dat;
10. Alcătuieste, în 15-20 rânduri, portretul moral al protagonistei, precizând și procedeele de caracterizare a personajului prezente în text.

Scrive un text argumentativ de 25-30 rânduri, despre **datoria socială**, pornind de la o idee conținută de următoarea afirmație:

„*Dați tuturor ce sunteți datori să dați: cui datorați birul, dați-i birul; cui datorați vama, dați-i vama; cui datorați frica, dați-i frica; cui datorați cinstea, dați-i cinstea.*”

(Romani 13:7)

„- Omul să fie mulțumit cu sărăcia sa, căci, dacă e vorba, nu bogăția, ci liniștea colibeii tale te face fericit.” [...]
[...]

Ghiță rămase cuprins de gândurile omului păgubaș. El era om cu minte și înțelegea cele ce se petrec. Aici, la Moara cu noroc, nu putea să stea nimeni fără voia lui Lică: afară de arândaș și afară de stăpânire mai era și dânsul care stăpânea drumurile, și în zadar te înțelegeai cu arândașul, în zadar te pui bine cu stăpânirea, căci, pentru ca să poți sta la Moara cu Noroc, mai trebuie să te faci și om al lui Lică.

lar Ghiță voia cu tot dinadinsul să rămâie la Moara cu Noroc, pentru că-i mergea bine.

„Trei ani, numai trei ani să pot sta aici, își zicea el, să mă pun în picioare, încât să pot să lucrez cu zece calfe și să le dau altora de cârpit”.

Dar acești trei ani atârnavă de Lică. Dacă se punea bine cu dânsul, putea să-i meargă de minune, căci oamenii ca Lică sunt darnici. E numai vorba ce va fi cerând Lică pentru ceea ce dă.

Ghiță întâia oară în viața lui ar fi voit să nu aibă nevastă și copii, pentru ca să poată zice: „Prea puțin îmi pasă!” Se gândea la câștigul pe care l-ar putea face în tovărășie cu Lică, vedea banii grămadă înaintea sa și i se împăienjneau parcă ochii: de dragul acestui câștig ar fi fost gata să-și pună pe un an, doi capul în primejdie. Avea însă nevastă și copii și nu putea să facă ce-i plăcea.

„Să vedem! își zise în cele din urmă, voind să-și alunge gândurile rele. Deocamdată, e mai bine ca el să-mi fie dator mie.” [...]

Era legat, și omul când se simte legat e supărăcios. Chiar atunci seara Ghiță își bătu sluga, pe unghurul, fără a-și da seama pentru ce [...].

Și dacă ar fi știut Ana ce gândea și ce simțea el, când stătea așa singur și posomorât, ea s-ar fi dus la el și l-ar fi mângâiat, dar el tăcea, și așa ea nu îndrăznea să-l supere, ci se întreba mereu ce o fi având soțul ei. [...]

Ana, pe care o privea cu atâta drag mai înainte, încetul cu încetul se înstrăinase de dânsul și nu mai era veselă ca mai înainte, când se afla singură cu dânsul. El însuși se înstrăinase de dânsa. Din clipa în care ea și-a arătat bănuielile pe față, se stinsese orice tragere de inimă pentru dânsa din sufletul lui. [...]. Din dragoste către dânsa și către copii venise la Moara cu noroc; din dragoste pentru dânsa și pentru copii se băgase în strămtorarea în care se afla; și acum tocmai ea era cea dintâi din rândul aceluia care nu țin seamă de strămtorarea lui și de greutățile cu care se luptă, chiar și ea îl credea rău, când nu putea să-i înțeleagă purtarea.”

1. Menționează câte un sinonim contextual pentru fiecare dintre următoarele cuvinte: *stăpânire*, *arândașul*, *calfe*, *voia (fără voia)*;
2. Prezintă rolul ghilimelelor în text;
3. Scrie patru expresii / locuțiuni care să conțină cuvintele *clipa*, *inimă*, *a da*, *cap*;
4. Transcrie o secvență care sugerează incertitudinea personajului;
5. Indică cauzele frământărilor interioare ale personajului;
6. Selectează o secvență / structură în care poți identifica o intervenție explicită a naratorului care comentează starea de spirit a personajului;
7. Explică rolul sentenței din incipit;
8. Comentează, în 10-15 rânduri, procesul dezumanizării lui Ghiță sub influența setei de înavuțire;
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, caracteristicile registrului stilistic dominant, în textul dat;
10. Alcătuieste, în 15-20 rânduri, portretul moral al protagonistului, precizând și procedeele de caracterizare a personajului prezente în text.

Scrie un text argumentativ, de 25-30 de rânduri, despre **frumusețea interioară**, pornind de la o idee conținută de următoarea afirmație:

„*Trupul omenesc este frumos numai în măsura în care oglindește sufletul*”

(Constantin Brâncuși)